

Nyár — vendéggel, valutával

Így látják a házigazdák...

Igazából az idei idegenforgalmi szezon sajátos ismertetőjegyeit szerették volna számba venni munkatársaink, amikor — a turizmus néhány szegedi központját fölkeresték. Tényekkel, adatokkal készséggel szolgáltak a megkérdezett szakemberek, ám csak az idei szezonra jellemző újdonságokkal nem szolgálhattak. A kép — ellentmondásaival, feszültségeivel — mégis kialakult bennük. Átnyújtják most az olvasónak; íme, ilyen most a város turizmusa a szervezők, a hivatalos házigazdák szemszögéből.

A turizmus érzékeny a politikára!

A partfürdő kempingje csábítja a vendéget...

Bár még nincs itt az igazi szezon, Varga József, a Szeged Tourist hivatalvezetője elmondta, hogy az év első felében több vendég érkezett, mint a tavalyi év hasonló időszakában, és több időt is töltöttek itt. Nőtt a külföldi vendégek aránya. Ennek oka, hogy a hazai utazni vágyók inkább külföldön néznek körül.

A mostani forgalom változó. Hétvégén, a szabadtéri előadásnapokon előfordul, hogy saját szálláshelyük, a Napfény Szálloda és Üdülőközpont kapujára kiakasztják a „Megtelt!” táblát, kevésnek bizonyul a 450 ágy, és a 600 sátorhely. Ilyenkor bérlet fizetővendég-szobákban, vagy például az Express kollégiumaiban hajthatják álomra fejüket a város vendégei.

A szálláshelyeknél maradva: meglepő, hogy kevesebben keresik a viszonylag olcsó tanyai szállásokat. A magyarázat sejtethető: a családok — elsősorban nekik szól ez a kínálat — nehezebb helyzetbe kerültek.

A programforgalomról szólva Varga József abban bíz, hogy nem lesz visszaesés az érdeklődésben. Városnézéssel várják a vendégeket, akik választhatnak, hogy panorámbusszal kívánnak-e körbe autózni, csilingelő lovas kocsira ülnek, vagy egyszerűen fölkapnak az „apostolok lovára”, azaz gyalogosan ve-

szik sorra a látnivalókat. A felújított, és megnyitott zsinagóga is nagy érdeklődést kelt, a Dómban pedig orgonamuzsika zeng minden szabadtéri előadásnap délutánján.

Az igazi „magyarosch” programokra éhes külföldi Hódmezővásárhelyen valódi parasztlakodalomban mulathat. Ópusztaszeren a magyar történelem és a tárgyi néprajz iránt érdeklődőket néptáncbemutató is várja. S ha akad, aki lóhátra vágyik, csak Makóra kell elutaznia.

A Szeged Tourist valutapénztárában több pénz forog a tavalyinál. Az eladás öt és félszerese az előző évinek, és ami kellemes meglepetést keltett: a vétel is a háromszorosára nőtt.

Az idei szezon — amelynek nagy része még hátra van — tartogat bizonytalanságot is. Varga József szerint ugyanis az idegenforgalom érzékeny a politikai változásokra. Így például néhány szocialista ország megítélése a magyarországi folyamatokról a turistaforgalomra is hatással lehet. Figyelembe véve, hogy a külföldiek 90 százaléka szocialista országokból jön, ez érzékenyen érintheti a forgalmat. A valutarendelkezések — például a szeptembertől életbe lépő új devizaszámra — ugyancsak módosíthatják az emberek utazási terveit.

utóbbiak aránya azonban így is kevés, körülbelül 28 százalék. Még ennél is kisebb — 24 százalék — a belföldi vendégek részesedése a forgalomból. A többiek a szocialista országokból jönnek — illetve jöttek mostanáig. Mert a jelenlegi, forgalmi adóval terhelt árak nekik lassan megfizethetetlenek. „Az AFA megöli a szocialista idegenforgalmat” — ez a vélemény járja szakmai körökben. Mondják persze, hogy az idegenforgalom húzóágazat, sok valutát hoz. Ez igaz is — főleg Pesten. Mert a valutát a „tőkés vendég” hozza, aki Szegedre már csak mutatónak jön el. Még Kecskemét is jobb helyzetben van, odáig legalább élvezet az autózni.

Azért az sem egészen mindegy, hogy milyen szobákba próbálják becsalogatni a vendéget. A Royal és különösen a Tisza Szállóban nagy a fürdőszoba nélküli szobák aránya, ezeket nehéz eladni. A Royalnak reggelizésre alkalmas kávéháza van ugyan, de étterme már nincs. A másik két szálló étterméhez pedig még árendeménnyel sem sikerült kedvet csinálni, hiába adtak az a la carte ételek árából 25, az italokból 20 százalék kedvezményt. A hazai vendég — akinek már az élelmiszerbolt árai is túl magasak — még így sem tért be hozzájuk.

A szállodavezetők öröme tehát nem szökken az égig. Különösen, ha az év utolsó negyede felé tekintenek, amikor — a tavalyi időszak-

hoz hasonlóan — sok lemondás apaszthatja az amúgy is kevés megrendelést. Tavaly főleg a szovjet csoportok mondtak le sok rendezést — valutahiány miatt.

S ha a szervezett csoportokról szólnak, megemlíthető, hogy jóval alacsonyabb áron adják az utazási irodáknak a szobáikat, mint amennyit az egyéni vendégekért kérnek. A szocialista vendég például 2230 forintot fizet egy kétágyas szobáért, az utazási iroda ugyanezt 970 forintért kapja meg. A szálloda ennél lejjebb már nem adhatja, a valutás vendég pedig így is kevés.

A valutánál maradvány: a bevásárlóturizmusnak köszönhetően a tavalyi 8 millióról idén 51 millióra ugrott a valutaváltás forgalma! A vállalatnak persze csak az árfolyamok közti különbség jelent bevételt.

A szállodai szakemberek azért nem várják öbibe tett kézzel, hogy a vendégek besétáljanak hozzájuk. Aktív piackutatást végeznek, s ez szó szerint értendő. A Cserepes sori „KGST-piacon” szórólapokon hirdetik „szuperkedvezményes” árakat. Kapcsolatba léptek jugoszláv utazási irodákkal, és főleg az egyébként nehezen kiadható, fürdőszoba nélküli szobákba sikerült a bevásárló turisták közül vendégeket találni, akik így megpihenhetnek a felvágott- és húspultok két rohamja között.

A leleményes csoportszervezők ellenére is igaz azonban, hogy a nyereséget az egyéni vendég hozza — ha egyáltalán jön...

Megálljt parancsol a tenyér

Főszézon ide vagy oda, a forgalomcsökkenés jelentős a tavalyihoz képest. Vass György, a Dorozsmai úti turistaközpont vezetője úgy tapasztalja, hogy a szocialista országokból sokkal kevesebben jönnek — kivéve a lengyeleket... A keletnémet turisták száma egyharmada az előző évinek, cseh-szlovákokkal pedig szinte nem is találkoznak! A politika nagy tenyere parancsolt megálljt nekik: szigorító intézkedések vették el az utazási kedvet.

Örvendetes viszont, hogy idén sokan jöttek a sajt és a tulipán (meg a jó foci) hazájából: Hollandiából. A

nos arányt képviselve a bolgárok és a keletnémetek. Utóbbiak lavinaszzerű átutazása a román és a bolgár tengerpartra idén megszűnt, a már említett okok miatt. Egyre többen jönnek viszont Skandináviából. Ugyanazok a társadalmi-politikai változások, amelyek barátaink homloka elé a tartózkodás felhőt vonják, például a svédek ki-váncsisággal töltik el.

A legfájdalmasabb pont a belföldi kereslet visszaesése. A kemping — amely a legolcsóbb szállás — éppen azoknak vált megfizethetatlenné, akiknek készült. A belföldi kempingező lassanként el-

... a Petőfi Sándor sugárút széli vadttábor riasztja — a városlakókat.

lengyelek után ők vannak ott a legszámasabban. Több holland utazási iroda nyílt nálunk, úgy gondolván, érdemes honfitársaikkal országunkat megismertetni. Vass György szerint a holland jó vendég, bár igényesebb a többi nyugatnál. Az pedig, hogy elégedetten távozik innen, a kemping minősítése is.

A forgalom nagysága szerint utánuk a nyugatnémetek következnek, majd azo-

marad, és nem jobb a balatoni kempingszakemberek tapasztalata sem.

A szálloda szinte mindig telt házzal működik, pedig csak fél házra van előrendelésük. Az „egyéjszakás” vendégek megtöltik a szobákat.

A motelforgalmat egy szerencsés kezdeményezés is föllendítette: belföldi csoportok jönnek két-három napos túrára — többnyire vállalati szervezésben. A

Ha én gazdag lennék...

... nem kerülném a munkát, mint a Hegedűs a háztetőn tejesembere, hanem, mondjuk magánpanziót építenék. Vagy kempinget. Több helyszínt is kiszemeltem magamnak, például az E5-ös út mellett, a mihályteleki útélágazásánál, de a Shell-kút környéke is megfelelne. A Cserepes sor fái alatt is meghúzódhatnának a házikók, vagy a Dorozsmai úti kamionparkolóban. Hogy a parkoló mellett már van kemping? Igaz, de valamilyen oknál fogva nem felel meg azoknak a hajléktalan lengyel állampolgároknak, akik ott és az említett helyeken kénytelenek éjszakáikat a szabadban tölteni. Minthogy érdeklődésük a Cserepes sor idegenforgalmi nevezetességei iránt csillapíthatatlan, egyre nagyobb számban jelennek meg város-

sunkban. Sokszor már a kemping előtti parkolóban sem férnek el, kényszerűségekből a bejáratához szorúlnak. Mentségükre lepingyen mondván, igyekeznek bizonyítani segítőkészségüket: a kempingben megforduló nyugati turistákat kímélik meg a valutabeváltással járó hercehurcától, papírlapokon mutatva föl nekik a napi ár-folyamat. Erőteljesen, hogy némely nyugati miért tesz ezért panaszt a kemping vezetőinél, és miért hagyja el azonnal és végleg a kempinget holmi zaklatásokra hivatkozva.

Ezeket a szegény rászorulókon segítenék én, ha lenne pénzem. Hogy a lengyelek akkor se költöznének a házakba, hanem továbbra is a szabad ég alatt élnek nomád-kalandozó életüket? Istenkém... rajtam legalább nem múlna.

munkáltatók szociális kedvezményekkel segítik hozzá dolgozóikat a pihenéshez. És ami különbség a korábbi szocialistabrigád-akciókhoz képest: most hét-közben is érkeznek ilyen csoportok. Sok vállalat külföldön keresett partnert csereüdvözlési szándékkal. Az ilyen jugoszláv és lengyel csoportok ugyancsak új színteret jelentenek.

Hogy mivel fogják a vendéget a kempingben? Vass Györgynek az a véleménye, hogy a minőségi turizmus a jövő. Mivel ezután is újabb forgalomcsökkenéssel számolnak, csak jobb szolgáltatásokkal számíthatnak újabb vendégekre.

Igy például a büfét magyaros vendéglővé alakították át, és építettek egy mini ABC-áruházat, amelyből éjjel-nappal megvásárolhatók a legfontosabb cikkek.

Jövőre az aktív kikapcsolódáshoz terveznek szolgáltatási hálózatot. A Maty-éren, Sziksóstón a vízi sportok kedvelői evezhetnek, vagy állhatnak szörfdeszkára. Ugy gondolják, mivel Szegednek — az ünnepi hetek kivételével — nincs annyi látványossága, ami a vendégeket idevonzaná, bekapcsolódna a vízi és a teke-sportba is, hobbi- vagy versenyszinten. Még edzőtáboroknak is adnának helyet.

Diákoknak könnyebb...

Az idegenforgalom szempontjából a nyári idény a legjelentősebb. Ilyenkor indulnak a legtöbbnek útnak azon igyekezvén, hogy egy-két hétre megfellekedezve a mindennapok sürke, izzadságszagú gondjairól, minél olcsóbban, kellemesebben töltsék szabadságuk illanó napjait. A nyár mégis leginkább a diákoké, akik szünidejük felét általában munkával töltik, megkeresvén az útravalót. Mikor útra kelnek, szabadabbak és pénztelenebbek is szüleiknél, de lapos pénztárcáikat néhány kedvezmény kompenzálja: olcsóbban utazhatnak, strandolhatnak, a kempingekben fél ártért sátorozhatnak, s mivel már amúgy is megszokták a kolégiumokat, azokban szívesen megalszanak.

Az Express Utazási Irodában Lenárt Bélától kérdeztem, milyen szolgáltatásokkal várják a fiatalokat Szegeden.

— Elsősorban szállással, éjszakánként 120 forintért. A szervezett csoportokat igényeik szerint teljes vagy félpánziós ellátással, programszervezéssel, jegyfoglalással, utaztatással. Az egyéni érkezők az idén könnyebben találnak szállást, mivel a mi forgalmunk is visszaesett. A szocialista országokból tavaly sokkal kevesebb vendég érkezett, de a hazai forgalma is megcsappant.

Az Express talán mégsem érinti e forgalomcsökkenés túl érzékenyen, mivel a szabadtéri közreműködőinek elszállásolása hagyományosan az ő feladatuk. Az üres egyetemi kolégiumokban, valamint a belvárosban, főberől nélküli lakásokban helyezik el őket. Mint megtudtam, az Express egyébként már nem kimondottan ifjúsági és diák

utazási iroda — a két jelzőt törölték is nevükből — mivel a közelmúltban új felettes szerv — a Kereskedelmi Minisztérium — irányítása alá kerültek. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy hátat fordítanak az ifjúságnak. Mivel legfőbb szándékuk ügyfeleiket minél jobban kiszolgálni, július 24-étől az Express bővített munkaidőben 7-től 18 óráig tart nyitva, s eddigi tevékenységüket bővítve valutaváltással és -eladással is foglalkoznak.

Végül néhány tipp a városunkban lakó, illetve az ide érkező diákoknak: olcsóbban étkezhetnek a Hungária és a Tisza Szálló éttermeiben, a Hági, a Szeged és a Lila akác étteremben, ahol kérésükre diákmenüvel szolgálnak. Kímélik meg magukat attól a tévhitől, hogy hamburgerrel jobban járnak. Ezeket a helyeket, hasonló árban, mégiscsak meleg ételt ehetnek, kényelmesen. Azoknak pedig, akiknek gondot okoz a kempingfelszerelésük beszerzése, ajánlom a Tanácsköztársaság úti Ezeremester kölcsönzöt, ahol diákok és családok egyaránt félárban kölcsönözhetnek. (Egy kaják például csupán 60 forint naponta!)

Elgondolkodtató, hogy e kedvezmények ellenére a szegedi ifjúsági napok idején miért kell — jó esetben — hálósákos fiatalok között botladoznunk parkjainkban? A jövő hétre van szállás bőven, csupán az a kérdés, lesznek-e ifjúsági napok, ugyanis ez még sokak számára nem derült ki egyértelműen.

Az összeállítás szerzői: Nyilas Péter, Somogyi Károlyné, Varga Iván.

Szállodák — alig félházzal

Ha a városunkba érkező idegen szállodát választ éjszakai nyugóhelyül, a Belvárosban három helyet is talál. Várja őt a kétszallagos Royal és Tisza, valamint a folyóparton álló, háromszallagos Hungaria. Ha belép ezek valamelyikébe, a portás után azonnal az árakkal kezd ismerkedni. S ha nem tudja, hogy a szálló telítettségétől függően akár 50 százalékos árendeménnyt is kaphat, előfordul, hogy már nem is kerül beljebb.

Pálffy István, a Hungaria Szálloda és Étterem Vállalat igazgatója kesernyés mosolyal jegyezte meg, hogy némi túlzással „több a lemondás, mint a megrendelő...” Elmondta, hogy idén áprilistól kifejezetten gyenge volt

a forgalom, május-júniusban már több vendég jött. Július első fele 60 százalékkal jobb volt, mint a tavalyi, de ez inkább a múlt év hasonló időszakát minősíti. A Maty-éren július végén és augusztus elején evezős világbajnokságot rendeznek, ekkor várhatóan ismét több szobát foglalnak majd. Az első fél év szobakihasználtsága csak 37 százalékos volt, s ez nagyon alacsony mutatónak számít.

Mintegy 25 ezren keresték föl eddig a három szállodát, s ez megegyezik a tavalyi forgalommal. Érdekes, hogy amennyivel csökkent a belföldi és a szocialista országokból érkezettek száma, majd ugyanannyival többen jöttek tőkés országokból. Ez